

#IDROTTSOFFENSIVENGBG

I Göteborgs stads Idrott- och föreningsförvaltnings vision står det att de skall arbeta för att *göra Göteborg till landets ledande idrotts- och föreningsstad*. För att de flesta skall känna att en stad är ledande inom idrott så krävs det att staden ligger i topp såväl inom bredd-, som elit- och idrottsevenemangssammanhang. Idag är vi inte ledande i Sverige. Alla de föreningar, arrangemang och förbund som ligger bakom #Idrottsoffensivengbg har dock stora förhoppningar om att vi kan nå dit. Men då krävs ett målmedvetet arbete och en stark samverkan mellan idrotten och staden på alla tre ovanstående områden. #Idrottsoffensivengbg är ett initiativ för att vi tillsammans med Göteborgs stad vill göra Göteborg till Sveriges ledande idrottsstad.

Idrottens omfattning i Göteborg

Göteborgs idrottsföreningar har tillsammans 160 000 medlemmar. I staden finns 350 LOK-stödsberättigade föreningar. I dessa föreningar genomfördes år 2018 så mycket som 269 461 gruppaktiviteter (träningar, tävlingar, matcher mm) och den sammanlagda siffran på unika deltagartillfällen är 2 713 207. Det innebär att det i Göteborgs kommun finns uppskattningsvis 7700 ideella idrottsledare som tillsammans lägger åtminstone 1,700 000 timmar per år (350*22 ledare *225h/år). Om vi leker med tanken om att de skulle haft en ersättning på 170 kr/h så hade det blivit en kostnad på 294 525 000 kronor vilket motsvarar 735 årsarbeten.

En på många sätt fantastisk siffra!

Elitidrotten är en och viktig och dessutom en omfattande del av idrotten i Göteborg. Det är naturligtvis alltid svårt att definiera elitidrott men idag finns i alla fall i Göteborg minst 20 lag som spelar med sitt representationslag i den högsta serien. Lägg därtill alla de föreningar som har ett lag strax under den högsta serien men som kämpar för att gå upp. Inom de individuella idrotterna har vi kunnat identifiera åtminstone 30 föreningar som har aktiva på hög nationell nivå eller internationell nivå. Lägger du därtill alla föreningar som har juniorlag på elitnivå eller föreningar i individuella idrotter som har aktiva juniorer på åtminstone nationell nivå så blir siffran betydligt högre. Dessutom finns det ytterligare ett större antal föreningar som i nuläget inte har några aktiva eller ett lag på högsta nationella nivå men som ändå har en verksamhet som syftar till att nå dit.

Idrotten står bakom ett stort antal återkommande idrottsevenemang i Göteborg, till exempel Göteborgsvarvet, Gothia Cup, Partille Cup, Basketfestivalen, GKSS Match Cup Sweden, Göteborgsgiro och Världsongdomsspelen. Förutom att de inspirerar till fysisk aktivitet och sprider Göteborgs varumärke skapar de en enorm turistekonomisk omsättning. Den beräknade turistekonomiska omsättningen för bara de tre största, Gothia Cup (480 mkr), Göteborgsvarvet (262 mkr) Partille Cup (250 mkr) når nästan upp till en miljard!

Men det är inte bara de stora årligt återkommande idrottsarrangemangen som skapar stora turistekonomiska intäkter till staden. Stadens elitlag lockar stora mängder åskådare varje vecka, åskådare som naturligtvis också spenderar pengar. Elitlagen från Göteborg i ishockey, fotboll, handboll och innebandy samlade under sin senaste säsong så mycket som en bit över 700 000 åskådare.

Göteborg ligger i nuläget efter

I Sverige görs det två årliga rankingar av landets idrottskommuner. Den ena är det branschtidningen

Sport & affärer som står bakom. De använder kategorierna bredd, elit och evenemang när de rankar Sveriges bästa idrottskommuner.

Göteborg har historiskt ofta hamnat i topp i denna ranking men under 2017 hamnade staden för första gången sedan rankingen infördes 2006 utanför topp 10. Och åren därefter har heller inte inneburit några topplaceringar. I kategorin idrottsevenemang kom Göteborg dock tvåa 2017 och där har Göteborg varit topp tre varje år sedan de tre bästa inom respektive delkategori började rankas 2013. Däremot ser det sämre ut när det gäller elit och bredd. Sedan 2013 har Göteborg bara varit topp tre en gång som elitidrottskommun och aldrig som breddidrottskommun.

Sveriges television genomför också en årlig ranking av Sveriges bästa idrottskommuner. Den rankingen bygger till största delen på framgångar inom elitidrott. Göteborg har även i den här rankingen haft många placeringar högt upp men de senaste åren har topp tre-placeringarna saknats även här. Se mer detaljerad info i tabellen nedan.

År	Svt	Sport & affärer	Sport & affärer elitidrott namnger de 3 bästa)
2019	4:a	En av 12 nominerade, men ej topp 5	Inte en av 12 nominerade
2018	13:e	8:a	Ej placerad
2017	11:a	12:a	Ej placerad
2016	1:a	4:a	Ej placerad
2015	4:a	4:a	Ej placerad
2014	3:a	2:a	2:a
2013	1:a	3:a	Ej placerad
2012	1:a	3:a	
2011	2:a	3:a	
2006-10		1:a	

Även andra siffror visar att det finns en klar utvecklingspotential för Göteborgs elitidrott. I samband med senaste sommar-OS 2016 fanns det till exempel i SOK:s Topp och talangprogram totalt 168

aktiva som kom från individuella idrotter. 10 av dessa representerade en klubb från Göteborgsregionen. Det innebär drygt 6 procent, vilket kan jämföras med t ex Stockholm som hade 36 aktiva (21 procent) och region Skåne som hade 26 aktiva (15 procent) med i programmet. Vi kan också jämföra med till exempel Jämtland/Härjedalen som hade 16 aktiva (drygt 9 procent) i Topp & Talangprogrammet.

Vid en närmare granskning av siffrorna hade Göteborg bara representanter från tre olika idrotter. Och det är bara två av dem som är så starka att de har mer än en aktiv i programmet. Stockholm har aktiva från 14 idrotter och region Skåne från 9. Stockholm har mer än en representant i 8 idrotter och Skåne har mer än en aktiv ifrån 7 olika idrotter. Statistiken från 2019 visar på samma mönster (se mer detaljerad info i tabellen nedan). Så även om Göteborgsidrotten traditionellt är framgångsrik, så är det tydligt att vi har en stor förbättringspotential och att Göteborg har tappat mark de senaste åren.

Område	Invånare	Antal aktiva	Procent (n=168)	Antal idrotter	Antal idrotter med mer än en aktiv
Göteborgsregionen 2016	1,1 milj	10	6 %	3	2
Göteborgsregionen 2019		10	8 %	3	2
Region Skåne 2016	1,3milj	26	15 %	9	7
Region Skåne 2019		18	15 %	10	5
Stockholmsdistriktet 2016	2 milj	36	21 %	14	8
Stockholmsdistriktet 2019		32	26 %	11	7
Jämtland Härjedalen 2016	0,13 mil	16	9 %	4	4
Jämtland Härjedalen 2019		9	7 %	4	3

Elit- och breddidrott

Att fysisk aktivitet har en stor positiv inverkan på människors hälsa är väl belagt (se t ex sammanställningen *Varför idrott är viktigt för barn och ungdom*, RF: 2009). Idrotten generellt är också den överlägset starkaste aktören för att få ungdomar fysiskt aktiva. Cirka 70 procent av alla ungdomar mellan 12 och 15 år idrottar minst en dag i veckan i en idrottsförening (*Idrotten i siffror 2016*, RF:2017). Den viktigaste drivkraften hos barn och unga är, och bör också naturligtvis vara, rörelseglädje och gemenskap. Men möjligheten att utmana sig själv, att utvecklas och kunna bli bra i sin idrott är också en viktig drivkraft. I det sammanhanget är elitidrotten en viktig och helt nödvändig förebild för ungdoms- och breddidrott. Och framgångsrika lokala förebilder är också helt avgörande för att få ungdomar att, i en allt tuffare konkurrenssituation, överhuvudtaget välja att hålla på med idrott. Ibland kan det i debatten framstå som att elit och bredd står i motsatsförhållande till varandra. Vi tror tvärtom, elit är en förutsättning för bredd och tvärtom.

Det resonemanget understryks också av att det arbete som stadens elitlag idag gör när det gäller socialt ansvarstagande för att stimulera till fysisk aktivitet och för att förbättra folkhälsan hos

medborgarna. Några exempel:

IFK Göteborg driver projektet *IFK i Samhället* som med fotbollen som verktyg syftar till att bidra till att skapa ett starkare Göteborg. I verksamheten ingår fotbollsturneringen *Energikicken* där 5000 femteklassare deltar och där fokus ligger på Fair Play. Där ingår också *IFK på schemat* där elever och skolpersonal på ett antal av stadens skolor spelar fotboll och bygger kamratskap tillsammans med spelare och ledare från IFK Göteborg. En annan del är *Aktiv Göteborg* där unga daglediga i Hammarkullen och Biskopsgården får hjälp med utbildning och arbete och i *Planer för framtiden* bygger IFK Göteborg med stöd från sina partners aktivitetsytor i Göteborgs förorter.

BK Häcken har sedan 2005 drivit projektet RUN (Rörlig Hälsa Nu). I projektet ges cirka 3000 fjärdeklassare i veckan en extra idrottslektion där de får välbehövlig fysisk aktivitet och introduceras för alla möjliga idrotter. Och Frölunda Indians bedriver projektet 8:ans spårvagn där alla 1:a-klassare i Angered får gå i skridskoskola i Frölundas regi och där har ungdomsträningar i Angered för de som har väckt ett intresse för hockey. En sammanställning gjord av svensk elitfotboll visar till exempel att landets elitfotbollsklubbar via sitt CSR-arbete hittills bidragit med ca 775 miljoner kronor till samhället.

Dessutom har basketen sitt Bonnier Hoops-projekt där föreningar tillsammans med polisen skapar aktiviteter för barn och ungdomar i områden med hög brottslighet i syfte att skapa en mer meningsfull fritid för ungdomarna och minska antalet brott. Handbollens elitklubbar har i sin tur sitt #viställerupp-projekt. #viställerupp är den samlade beteckningen på föreningarnas omfattande arbete inom hälsa, integration och inkludering.

Men det är inte bara för att stimulera breddidrotten som elitidrotten bidrar positivt till staden. Här följer ytterligare några exempel:

1. Elitidrott och inkludering

Idrotten tar ett stort ansvar när det gäller integration i Sverige. Målsättningen med det arbetet är framför allt att öka den fysiska aktiviteten bland utrikes födda och de som bor i socialt utsatta områden, men också att ge dem en bättre chans att komma in i det svenska samhället via idrottsföreningarna. Men elitidrottens betydelse för ett lyckat integrationsarbete kan inte underskattas. Det bästa sättet att integreras i ett samhälle är att vara duktig på något som har hög status i det samhället. Elitaktiva med invandrarbakgrund och från socialt utsatta områden är därför extra viktiga förebilder som visar på möjligheten att via idrotten lyckas i det svenska samhället. Kaddi Sagnia, Mustafa Muhammed är några väldigt bra exempel på sådana förebilder och inspiratörer, men det behövs fler. En elitförening som har kommit väldigt långt med sitt integrationsarbete är till exempel Göteborgs HC som har förlagt större delen av sin verksamhet till Angered och en väldigt hög andel av föreningens ungdomar har utländsk bakgrund.

2. Elitidrottens positiva betydelse för regional tillväxt

Det finns ett flertal exempel på både nationella och internationella studier som visar att elitidrott har en viktig betydelse för regional tillväxt och utveckling genom de direkta och indirekta ekonomiska effekter som genereras. Ett exempel är den studie av allsvenska fotbollsklubbar från 2009 som genomfördes av forskare vid Linnéuniversitetet och som visar att idrottslag på nationell elitnivå bidrar till kommunal befolkningstillväxt (**Behrenz, L., Ökar Kalmar FF den svenska välfärden? – Elitidrottens ekonomiska värde: Ekonomisk Debatt.**

2009:37).

Ett annat exempel är den studie av HV71:s betydelse för Jönköpingsregionen från 2010 som genomfördes av forskare vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping (Backman, M., Klaesson, J., & Nilsson, P. *HV71:s betydelse för Jönköpingsregionen*, Jönköping International Business School:2010). Studien visar att HV71 genom sin verksamhet, sin omsättning och sina sportsliga framgångar bidrar till att stärka den kommunala ekonomin på ett flertal sätt. Till exempel direkt via skatteintäkter och ökad efterfrågan på produkter och tjänster i samband med matcher men också indirekt via positiv medieexponering och därmed också ett stärkt varumärke.

3. **Elitidrott viktig för att få och lyckas med de stora evenemangen**

Göteborg har en stark tradition av att arrangera internationellt stora idrottsevenemang. Evenemang som på många sätt också de har stärkt stadens varumärke och tillfört ekonomi till staden. En stark lokal elitidrott är på minst två sätt oerhört viktig för att Göteborg skall behålla och helst också förstärka sin position som idrottsevenemangsstad. För det första vill de enskilda idrotterna helst att internationella evenemang på hemmaplan skall avgöras i städer där det finns en stark lokal elitidrott. För det andra blir det mycket lättare att locka publik och skapa feststämning om lokala stjärnor är med och kämpar om medaljerna.

4. **Elitidrott skapar gemenskap, stolthet och tillhörighet**

Elitidrott bidrar också till att skapa andra positiva effekter på medborgarnas livskvalité. Förutom det uppenbara nöjet det ger medborgarna att följa elitaktiva och lag finns det studier som visar att ökad medieexponering och idrottsliga framgångar uppfattas som något positivt av regionens invånare eftersom dessa bidrar till en ökad gemenskap, stolthet och tillhörighet (Zimmerman, D. *Subsidizing stadium: Who benefits who pays?*, in *Sports, Jobs and Taxes*, ZR. G. Noll and A Zimbalist (eds), Washington: 1997). På samma sätt som Sverige svetsas samman vid OS- eller VM-framgångar, svetsas Göteborgarna samman när det går bra för stadens lag och individuella elitidrottare.

5. **Utbildnings- och forskningsstaden Göteborg**

Göteborgs universitet och Chalmers sedan 2015 ett Riksidrottsuniversitet (RIU). Chalmers och Göteborgs universitet är redan starka inom idrottsforskning och innovation men det finns potential att nå internationellt ledande nivå. De internationellt starkaste elit- och forskningsmiljöerna är dock sådana där tränare, elitaktiva och forskare finns i samma miljö och kan hjälpa varandra att utvecklas och ta nästa steg. Men för att den lokala elitidrotten skall kunna svara upp ordentligt i det samarbetet krävs att den lokala elitidrottsmiljön förstärks.

6. **Göteborgs framtida arbetskraft**

Riksidrottsuniversitetet i kombinationen med en stark elitidrottsmiljö gör inte bara Göteborg attraktivt för tränare och aktiva som vill satsa på sin idrott. Forskning visar också att de elitaktiva är framgångsrika studenter. En studie från elitidrottscentret vid Århus universitet i Danmark visar till exempel att det bland elitidrottarna var 81 procent som tog fullt antal poäng på sin utbildning. Motsvarande siffra bland de icke elitidrottande var 69 procent. Bland elitidrottande var andelen som hoppade av sin utbildning 6 procent. Bland icke elitidrottande var motsvarande siffra 27 procent. Elitidrottsstudenterna som tar examen från GU och Chalmers är framtida arbetskraft i Göteborg. Målmedvetenheten och viljan att

prestera på högsta nivå tar de med sig från idrotten och de kommer därför bli högkvalitativ arbetskraft.

Sveriges ledande idrottsstad behöver mer samverkan, fler anläggningar och ett kompetenscenter/idrottsakademi

Så här långt har vi kunnat konstatera:

- att idrottens omfattning i Göteborg är oerhört stor. Till exempel är det sammanlagda värdet av det ideella arbete som görs i stadens idrottsföreningar uppskattningsvis lika med 735 årsarbeten.
- stadens återkommande idrottsevenemang och matcher skapar en enorm turistekonomisk omsättning. Bara för de tre största, Gothia Cup, Göteborgsvarvet och Partille Cup, är den turistekonomiska omsättningen nästan en miljard om året.
- att elitidrott, breddidrott och idrottsevenemangen är starkt kopplade till varandra. Utan elitidrotten och evenemangen skulle breddidrotten bli betydligt tunnare, och tvärtom är ju naturligtvis elitidrotten helt beroende av ungdoms- och breddidrotten.
- att idrotten som helhet är nyckelspelare i det viktiga inkluderingsarbetet samt elitklubbarna har ett omfattande samhällsengagemang och CSR-arbete. Tillsammans med själva kärnverksamheten i idrotten och idrottsevenemangen är idrotten kanske den viktigaste aktören för att skapa social hållbarhet.
- att Göteborg under många år var Sveriges ledande idrottsstad men att vi på senare år har tappat den positionen.

Föreningarna och evenemangen som har anslutit sig till #Idrottoffensivengbg är övertygade om att vi kan ta tillbaka positionen som Sveriges ledande idrottsstad. För att vi ska nå dit har vi identifierat tre stycken strategiområden som vi tycker behöver utvecklas.

1. För det första måste samverkansformerna mellan idrotten och staden stärkas. I nuläget finns det en förvaltning, Idrott- och föreningsförvaltningen, som tar ett tydligt ansvar som samverkanspart till breddidrotten. **Elitidrotten och de återkommande idrottsevenemangen behöver dock på samma sätt en kommunal samverkanspart.**

2. Idag råder det en klar brist på idrottsanläggningar i Göteborg. Om **idrotten fortsatt skall kunna vara en nyckelaktör för social hållbarhet och inkludering så krävs anläggningar i tillräcklig omfattning för att tillfredsställa behovet.**

3. **Göteborg behöver också ett kompetenscenter/idrottsakademi**, ett center som kan:

- samordna stödet till stadens elitaktiva
- driva ett talangutvecklingsprogram för nuvarande och morgondagens idrottsstjärnor i Göteborg
- skapa en röd tråd i stödet för elitidrott/studier (RIG, NIU och RIU)
- kan samarbeta med de enskilda svenskaförbunden och skapa specifika elitmiljöer i Göteborg och öka tränartätheten runt de aktiva.
- fungera som samverkanspart till Göteborgs universitet och Chalmers för idrottspecifik forskning och utbildning.

Vi som står bakom #idrottoffensivengbg känner också att tidpunkten är rätt nu för att ta nästa steg. När det gäller anläggningar ser vi väldigt positivt på att kommunfullmäktige valt att avsätta hela summan pengar som idrotts- och föreningsnämnden efterfrågat i sin investeringsnominering för

de kommande åren. Det möjliggör nödvändiga satsningar på anläggningar och idrottsmiljöer. Sett över tid rör det sig om cirka 300 miljoner kronor per år. Vi ser också positivt på att 100 miljoner extra har avsatts för att påskynda bygget av "Nya Slottsskogshallen".

Det är också glädjande att det i budgeten finns en skrivelse om elitidrott för att skapa bättre förutsättningar för de ungdomar som väljer att elitsatsa inom sin idrott. Idrott- och föreningsnämnden ska därför genom samverkan och partnerskap bidra till att förstärka stödet till en förbättrad idrottsmiljö tillsammans med Västra Götalands Idrottsförbund och Riksidrottsuniversitetet i Göteborg.

Vi vet också att Göteborg & Co har fått uppdraget att under våren 2020 ta fram en ny evenemangsstrategi för Göteborgs stad. I anvisningarna till uppdraget nämns både elitidrott och en ökad satsning på de återkommande arrangemangen.

Vi ser det här som en klar signal om att stadens politiker har förstått hur viktig idrotten och idrottsevenemangen är för staden och dess invånare och att de är beredda på att tillsammans med idrotten arbeta för att Göteborg återigen skall bli Sveriges ledande idrottsstad. Nu vill vi tillsammans med staden fortsätta på den inslagna vägen för att återigen bli Sveriges ledande idrottsstad.

1. Samarbete mellan Göteborgs stad, elitidrotten och de återkommande idrottsevenemangen

I Göteborgs stads vision står det att Göteborg skall vara *landets ledande idrotts- och föreningsstad*. För att vara ledande inom idrott så krävs det enligt de flesta bedömningar att staden ligger i topp såväl inom bredd- som elitsammanhang. I visionen ingår också att staden skall vara *Europas ledande evenemangsstad*. Trots det är upplevelsen hos den lokala elitidrotten och de större återkommande idrottsevenemangen (Göteborgsvarvet, Gothia Cup, Partille Cup, Basketfestivalen, GKSS Match cup, Göteborgsgirot, Världsungdomsspelen och alla elitlagens matcher m fl) att vi saknar en kommunal motpart som har mandat att samordna och driva våra frågor inom den kommunala förvaltningen. Det gör att frågor som inte har en självklar plats i den kommunala förvaltningen hänvisas runt utan att någon förvaltning säger sig ha mandat att svara eller driva frågorna vidare. Staden, elitidrotten och evenemangen skulle göra stora vinster på ett starkare samarbete, men då krävs att formerna för samarbetet tydliggörs.

Hur vi tycker att samverkan mellan stad, idrott och evenemang bör se ut

Ansvar för stadens samarbete med elitidrotten och de större återkommande evenemangen skall ligga hos Göteborg & Co. Det krävs då att Göteborg & Co organiseras så att de kan lösa ett sådant uppdrag.

- Beslut om nya ägardirektiv till Göteborg & Co och andra berörda kommunala bolag erfordras och det skrivs in i Göteborgs kommande evenemangsstrategi.
- Göteborg & Co måste avsätta resurser för de här frågorna och idrotten måste vara med i processen för att nå bästa kompetens för uppgiften.
- Göteborg & Co måste ha legitimitet, samordningsansvar och ett mandat att driva frågor som går på tvären över stadens förvaltningar.
- En styrgrupp inrättas där idrotten är väl representerad och som har till uppdrag att bevaka och föra fram synpunkter.
- Principer för hur staden och idrotten skall samarbeta utformas. En idrottspolicy beslutas i staden

som bl a beskriver hur mycketstaden skall ta betalt av idrotten för anläggningar, arenor och andra tjänster.

Vi ser Göteborg & Co som den naturliga samverkanspartnern. Anledningen till att vi ser Göteborg & Co som naturlig samverkanspart är att elitidrottens och evenemangens frågor till stor del liknar varandra. Göteborg & Co är den del av staden som har störst erfarenhet att arbeta med evenemang och därför känns det naturligt att både elitidrotten och återkommande idrottsevenemangen får dem som samverkanspart. Göteborg & Co har också en naturlig samverkan med Göteborgs universitet, Chalmers och näringslivet. Samma parter som också elitidrotten och idrottsevenemangen i större utsträckning vill samverka med.

Mätbara effekter

Ett starkare samverkansarbete mellan staden, elitidrotten och de återkommande idrottsevenemangen skulle effektivisera både för idrotten och för evenemangen men också inom den kommunala förvaltningen. Ytterligare positiva mätbara effekter som vi på sikt ser av en förbättrad samverkan är:

- Fler och större arrangemang
- Ökad publik på matcher och event
- Fler deltagare på evenemangen
- Ökade turistekonomiska effekter
- Ökad exponering nationellt och internationellt
- Fler arbetstillfällen och utbildningar kopplade mot event

2. Idrottsanläggningar i Göteborg

Bristen på idrottsanläggningar i Göteborg hotar idrotten och folkhälsan

Idag råder det en klar brist på idrottsanläggningar i Göteborg. Budskapet från idrotten i staden är nästintill samstämmigt: anläggningsfrågan är vår svåraste utmaning. Föreningar som hör hemma i en stadsdel får bedriva träningar i ett helt annat område, ungdomar i skolåldern får träningstider sent på veckokvällar, barn som skulle vilja prova en ny fritidssysselsättning får stå i långa köer och föreningar som vill utöka sin verksamhet tvingas säga nej till ungdomar som vill röra på sig.

Fysisk aktivitet och idrotts positiva effekter på människors välbefinnande är sedan länge väl belagt. Att ha tillgång till idrottsytor nära där man bor och verkar leder till mer rörelse samt ökar chanserna att nå upp till minimumnivån ur hälsosynpunkt. Närhet till idrottshallar är en av de viktigaste faktorerna för att förbättra barn och ungdomars hälsa. Enligt prognosen kommer Göteborg att få 125 000 nya invånare fram till år 2035, en ökning med mer än en femtedel. Att långsiktigt planera och bygga en social infrastruktur – med plats för idrott och rörelse- är en nödvändig satsning för en socialt hållbar stad och god folkhälsa i framtiden.

Hur vill vi komma vidare

För att vi skall kunna lösa Göteborgs anläggningsbrist krävs en långsiktig och strategisk satsning med ett starkt samarbete mellan staden, idrotten och näringslivet. I det första läget är det väldigt viktigt att politikerna inte skär i den investeringsbudget som Idrotts- och föreningsnämnden har föreslagit och som på övergripande och detaljerad nivå beskriver vad som behöver byggas under det kommande decenniet (2020-2029). Det är sedan naturligtvis minst lika viktigt att de planerade och budgeterade anläggningarna verkligen byggs enligt aktuell tidsplan och inte försenas eller hindras på grund av samordningsproblem mellan stadens förvaltningar.

Det som föreslås i investeringsbudgeten är dock inte tillräckligt för att på sikt täcka anläggningsbehovet i Göteborg. Samtidigt har vi full förståelse för att staden har begränsade resurser och inte vill belasta stadens balansräkning med ytterligare anläggningsinvesteringar. Vi ser därför att vägen framåt är att staden tillsammans med idrotten blir bättre på att samarbeta med näringslivet. Ett näringsliv som stadens elitidrott sedan länge har väldigt goda relationer med. Vi erbjuder oss därför att vara bryggan mellan näringslivet och staden och att näringslivet i större utsträckning än idag står för byggnation och ägande av framtida anläggningar. Anläggningar där sedan staden är hyresgäst och hyr ut till föreningslivet.

Vi vill därför bilda ett företagskonsortium med företag som är villiga att vara med och utveckla staden genom att bygga och stå för ägandet av framtida idrottsanläggningar och arenor. Vi har varit i kontakt med stort antal företag som vi har starka relationer med och som har sagt att de är villiga att delta i ett sådant samarbete. Men vi kommer naturligtvis också att bjuda in ytterligare företag att medverka. Ett starkt och långsiktigt strategiskt samarbete mellan idrotten, staden och näringslivet ser vi som den stora möjligheten att på sikt tillfredsställa medborgarnas behov av idrottsanläggningar.

Mätbara effekter

Om vi i Göteborg lyckas på anläggningssidan så kommer det kunna mätas via de traditionella mått som brukar användas för idrottsanläggningar i förhållande till befolkningsstorlek. Exempel på sådana mått är invånare per sporthall, per ishall, per bassänglängd (25m), per fotbollsplan i olika storlekar och så vidare.

De viktigaste effekterna förväntas dock komma på sikt i form av fler aktiva inom idrotten i alla åldrar, ökad andel fysiskt aktiva och bättre folkhälsotal.

3. Kompetenscentrum/Idrottsakademi i Göteborg

Ovan kunde vi konstatera att vi i en jämförelse med Skåne låg klart efter när det gäller aktiva i SOK:s Topp- och Talangprogram. Det gällde både antalet aktiva som är med i programmet men också antalet idrotter som är representerade från Göteborg jämfört med Skåne. Jämförelsen med Malmö och Skåne är för övrigt intressant, naturligtvis för att de också är en storstadsmiljö men minst lika mycket på grund av att de via Malmö Idrottsakademi har ett av kommunen finansierat kompetenscenter för att stötta den lokala elitidrotten. Och i minst tolv andra kommuner runt om i Sverige har det gjorts lokala/regionala satsningar för att skapa ökade förutsättningar för talanger att fortsätta med en helhjärtad elitidrottssatsning. Exempel på sådana satsningar är Vintersportcentrum/Skiduniversitetet i Östersund, Malmö Idrottsakademi, Dalarna Sports Academy (Falun/Borlänge) och Umeå universitet elitidrott. Gemensamt för dessa idrottscentra är att de samarbetar med ortens högskola/universitet för att ge de elitaktiva möjlighet att kombinera satsningen med studier och för att utnyttja den kunskap och spetskompetens som finns inom den akademiska världen. Det som också är gemensamt för samtliga centra är att de har ett starkt långsiktigt ekonomiskt stöd från inblandade kommuner. I Göteborg saknas dock den av kommunen stöttade idrottscentret. Däremot finns sedan 2015 ett samarbete mellan idrotten och akademien – Riksidrottsuniversitetet.

Riksidrottsuniversitetet i Göteborg

Göteborgs universitet och Chalmers är sedan 2015 Riksidrottsuniversitet (RIU). Efter en tuff selektionsprocedur har Riksidrottsförbundet gett universiteten på 6 orter statusen av

Riksidrottsuniversitet (RIU). Göteborg är en av dessa orter där Göteborgs universitet tillsammans med Chalmers från och med hösten 2015 inledde denna satsning. Övriga orter är Umeå (Umeå universitet), Stockholm (KTH och GIH), Mittuniversitetet i Östersund, Malmö och Halmstad högskola.

Konceptet för Riksidrottsuniversiteten innehåller fyra centrala delar. **För det första** handlar det om att ge de aktiva som satsar på allra högsta nivå möjlighet att göra det samtidigt som de studerar. **För det andra** ingår i RIU-tanken en nära samverkan mellan idrott och akademi när det gäller forskning kopplad till idrott. **För det tredje** skall Riksidrottsuniversiteten utveckla akademiska tränarutbildningar och lärarutbildningar inom ämnet specialidrott. Och **för det fjärde** handlar RIU-konceptet om att de aktiva, förutom de anpassade studierna, också får verka i en optimal tränings- och utvecklingsmiljö. En optimal tränings- och utvecklingsmiljö innebär en miljö där de aktiva har de bästa förutsättningarna att direkt utvecklas i sin idrott. Men det innebär också en miljö som möjliggör en hållbar elitidrottsatsning med bra psykosociala förutsättningar som skapar en trygg utvecklingsmiljö för den aktiva. Chalmers och GU kan inte ta ansvaret för att utveckla en stark elitidrottsmiljö runt de aktiva inom RIU. Det huvudansvaret har hittills istället legat på Västra Götalands Idrottsförbund. Idag räcker de resurser som finns till ett ok stöd för RIU-studenterna men mer resurser skulle behövas för att utveckla stödet till en riktigt hög nivå och framför allt behövs det ett koncept och resurser för att stötta hela stadens elitidrott och inte bara RIU-studenterna.

Ett kompetenscenter, likt det som finns i Malmö men naturligtvis anpassat efter Göteborgs förutsättningar, skulle kunna stötta hela stadens elitidrott och skapa stora effektivitetsvinster när inte varje förening längre behöver skapa sin egen supportorganisation runt de elitaktiva.

Göteborgs kompetenscenters utformning

Mer konkret skulle ett kompetenscenter kunna ha följande utformning och innehåll i Göteborg.

1. För att nå internationell nivå inom de flesta idrotter krävs idag en helhjärtad satsning från den aktive elitidrottaren. Men för att nå hela vägen krävs också en stark stödapparat runt omkring. Alla pusselbitar måste falla på plats: Det handlar då naturligtvis om träning och tävlande inom den egna idrotten men det är också lika viktigt att ha tillgång till **idrottsspecifika tester** med bra uppföljning, **medicinskt stöd** (vid skada men också skadeförebyggande träning och nödvändiga hälsokontroller), **experthjälp på olika områden (nutrition, styrka, fysiologi, idrottspsykologi och sportteknologi)** och boende mm. Det är en orimlig börda på varje förening med elitaktiva att de skall kunna tillhandahålla alla dessa stödfunktioner själva. Den typen av **experter och stödfunktioner** kan med fördel istället knytas och samordnas inom ramen för ett prestationscenter.
2. Till prestationscentret bör också knytas ett **elitutvecklingsprogram** för de bästa elitaktiva i Göteborg. De aktiva som ingår i elitprogrammet skall få ett utvecklat stöd för att få fler pusselbitar på plats i sin elitidrottsatsning. Framför allt handlar det om att få tillgång till den till prestationscentret knutna expertkunskapen men också ett stöd som kan användas direkt inom den egna idrotten (läger mm). Förebild här är det elitprogram som finns vid [Malmö Idrottsakademi](#).
3. På samma sätt bör naturligtvis stadens elitlag också ha tillgång till supporten och expertkunskapen knuten till prestationscentret. Därför bör det också finnas ett **elitprogram för lag**.
4. Det är en tydlig trend idag, framför allt i de individuella idrotterna, att respektive specialidrottsförbunden skapar **elitidrottsmiljöer** dit de rekommenderar de bästa aktiva att söka sig och att de dit också försöker att allokera sina resurser för att få en så optimal och stark prestationsmiljö som möjligt för sina bästa aktiva. Det är också tydligt att de flesta förbund vill utöka

tränartätheten runt sina elitsatsande aktiva och att de i första hand vill förlägga sina elitmiljöer till orter där de får externt stöd för att kunna göra så. Kompetenscentret blir därför en naturlig motpart för specialidrottsförbund som vill skapa elitmiljöer i Göteborg och dessutom kan centret stötta med resurser till **ökad tränartäthet** runt de aktiva i idrotter som är starka i Göteborg. Förebilder för en sådan här satsning är till exempel [Dala Sports Academy \(Falun/Borlänge\)](#) och [Umeås kompetenscentrum inom ett antal olika idrotter](#).

5. En viktig del för att skapa starka elitidrottsmiljöer är att de enskilda idrotterna får **stöd i sitt idrottsspecifika utvecklingsarbete**. [Vintersportcentrum i Östersund](#) är ett föredöme här. Tack vare ett tätt samarbete mellan forskare, aktiva och tränare kan man tillföra nya kunskaper till de aktuella idrotterna och på så sätt kan de hålla sig i framkant för att kunna ta nästa utvecklingssteg. Det handlar bland annat om hjälp att ta fram kravprofiler, idrottsspecifika tester, hjälp till förbättrad teknik och materialutveckling. I Göteborg finns idag På Chalmers och Göteborgs universitet en oerhört stark forskningskompetens inom en rad olika områden kopplat till idrott. Ett kompetenscenter i Göteborg kan fungera som brygga mellan forskarna och de specifika idrotterna för att stötta idrotterna och deras förbund i sitt utvecklingsarbete.

6. Det har sedan länge visat att karriärövergångarna är kritiska faser i en elitidrottares karriär. För de som har levt som heltidsproffs är övergången till en civil karriär efter elitidrotten ofta det stora bekymret men för dem som inte kan leva på sin idrott handlar det till stor del om att hitta studier/arbete som på ett bra sätt går att kombinera med elitidrotten. **Kombinationen elitidrott och studier är därför central men också kombinationen elitidrott arbete**. I Göteborgsområdet finns redan idrottsskolor (friskolor) på grundskolenivå, idrottsgymnasier (både friskolor och i kommunal regi) och Riksidrottsuniversitetet (GU och Chalmers) för kombinationen elitidrott/studier på postgymnasial nivå. Men det finns mycket som går att utveckla och där är kompetenscentret den naturliga samordningsaktören för det utvecklingsarbetet. Det som behövs är att skapa en röd tråd genom hela dual career-konceptet i Göteborg genom att:

- a) Utveckla skolor med idrottsprofil på grundskolenivå även i kommunal regi.
- b) Utveckla ett/flera idrottsgymnasier med bara idrottselever för att optimera förutsättningarna för idrottseleverna.
- c) Fortsätta att utveckla RIU
- d) Utveckla de postgymnasiala möjligheterna till kombination elitidrott studier med andra studiemöjligheter än bara universitetsstudier, till exempel YH-utbildningar eller andra praktiska yrkesutbildningar.
- e) Utveckla ett koncept för att kunna hjälpa elitaktiva att hitta arbete som går att förena med en elitidrottsatsning och stötta de som avslutar idrottskarriären vidare mot en civil karriär.
- f) Samordna alla dessa verksamheter så att det blir så effektivt och effektivt som möjligt.

7. Att vara elitidrottare är på många sätt ett balanserande på slak lina. I jakten på bättre prestationer är det lätt att falla i någon av de fallgropar som lurar längs vägen. En hållbar elitidrott är en elitidrott som både jobbar **förebyggande men också kan hantera uppkomna problem med till exempel psykisk ohälsa, ätstörningar och idrottsskador**. Flera studier visar att psykisk ohälsa inom elitidrott är ett relativt utbredd problem. Forskning visar också att ätstörningar är upp till 10 gånger vanligare hos elitidrottare än hos befolkningen som helhet (Sundgot-Borgen & Torstveit, 2004). Erfarenhet har visat att idrottsrelaterade psykisk ohälsa och ätstörningsproblem inte bör hanteras på samma sätt som "vanlig" ätstörningsproblematik. Stockholm och Malmö finns specialkompetens för att hantera idrottsrelaterad psykisk ohälsa och ätstörningar. Det finns i dagsläget inte i Göteborg. Kompetenscentret bör därför knyta till sig aktörer som kan hantera och arbeta förebyggande mot psykisk ohälsa och ätstörningar bland elitidrottare.

8. Den vanligaste orsaken till tidiga karriärslut inom elitidrotten är dock skador. Som elitidrottare ligger du hela tiden på gränsen till vad kroppen tål och allt för ofta går du tyvärr över den gränsen. Alldeles för få elitidrottare och lag har tillräcklig kompetens runt sig för att hantera skador på bästa sätt och göra det skadeförebyggande arbetet tillräckligt bra. Det är också till väldigt stor del en resursfråga. Kompetenscentret i Göteborg bör därför **stötta elitaktiva och lag i sitt idrottsmedicinska arbete**, både för att förebygga och för att hantera idrottsskador.

9. Ökad kunskap är en självklar väg till förbättrade idrottsprestationer. Att **samordna utbildningar för Göteborgs elitaktiva och elitföreningar** blir därför en nyckeluppgift för kompetenscentret. Det handlar om idrottsöverskridande föreläsningar, utbildningar och konferenser, men också att stötta de enskilda idrotterna och föreningarna med för dem specifika utbildningsplaner, föreläsningar, utbildningar och konferenser. Prestationscentrat är också en naturlig aktör för att hålla ihop och samordna föreningsöverskridande nätverk för tränare, sportchefer m fl.

10. För att samarbetet mellan den lokala elitidrotten och Göteborgs stad skall fungera så smidigt som möjligt krävs att den lokala idrotten är väl "samspelt". En referensgrupp/styrgrupp knuten till prestationscentrat blir en **naturlig aktör för att samordna den lokala elitidrottens viljor och därmed också en naturlig motpart till stadens politiker och förvaltning**.

Vi ser det också att Göteborg & Co är kommunal samverkanspart även till ett kompetenscenter/idrottsakademi. De parter som är en naturlig del av samarbetet, näringslivet och akademien, har redan en naturlig koppling till Göteborg & Co och därför ser vi det att även den här verksamheten knyts dit.

Mätbara effekter

Ett kompetenscenter/idrottsakademi skulle ge en rad positiva effekter som också är möjliga att mäta.

- Fler och bättre utbildade tränare och ledare
- Fler idrotter med uttalade elitidrottsmiljöer i Göteborg
- Ökad tränartäthet runt de aktiva
- Mer idrottsspecifik forskning i Göteborg och fler aktiviteter för att överföra kunskaper från forskningen till idrotten och evenemangen
- Mindre skador och förbättrad hälsa hos elitaktiva
- Fler aktiva som kombinerar elitidrott och studier
- Och naturligtvis bättre prestationer nationellt och internationellt